

FOTO: MICHEL GOUDSWAARD

Axel Arnbak

'De overheid moet kaders durven stellen voor doelen technologische ontwikkeling'

Michiel Goudswaard

W e moeten veel meer oog krijgen voor de neveneffecten van technologische ontwikkeling. Die zijn lang niet altijd te voorspellen, maar nu worden technologieën vaak geïntroduceerd zonder een maatschappelijk debat over de doelen die daarmee worden gediend.

De veiligheids- en privacyproblemen die ontstaan door het toenemende gebruik van informatietechnologie komen echt niet uit de lucht vallen. Insiders weten al heel lang dat er grote risico's zitten aan het verzamelen van "big data" en aan opslag in de "cloud", lang voordat Edward Snowden zijn onthullingen deed over de spionageactiviteiten van de NSA. Het probleem is dat vaak verborgen agenda's een rol spelen.

Je kunt een elektronisch patiëntendossier of een OV-chipkaart heel goed zo inrichten dat de privacy van patiënten en reizigers niet in het geding komt. De vingerafdruk op het paspoort is bedoeld om betrouwbare en snelle identificatie mogelijk te maken, maar hij is bewust zo

CV

1984 Geboren in Den Haag

1995-2001 Gymnasium Hagnum in Den Haag

2002-2007 Rechten RU Leiden

2007-2009 Master Instituut voor informatierecht Universiteit van Amsterdam en speltheorie London School of Economics

2008-2009 Stagiair Brinkhof Advocaten

2009-2011 Policy manager bij Bits of Freedom, burgerrechtenbeweging voor vrijheid en privacy op internet

Sinds 2011 Promovendus Instituut voor informatierecht Universiteit van Amsterdam

Sinds 2013 Research Fellow Princeton en Harvard

Onder: enkele inspiratiebronnen van Axel Arnbak

geconstrueerd dat de vingerafdrukken ook voor opsporingsdoeleinden kunnen worden gebruikt. We moeten al in de ontwerpfase van vooral overheidsprojecten duidelijk maken wat de doelen zijn waarvoor een bepaalde technologie wordt ingezet, en de ethische dilemma's die kunnen opdoemen publiekelijk onder ogen zien.

In 1980 heeft de Britse wetenschapper David Collingridge er in zijn spraakmakende boek *The Social Control of Technology* al op gewezen dat zich bij technologische ontwikkeling een dilemma voordoet. In het vroegste ontwikkelingsstadium van een technologie zijn de maatschappelijke gevolgen daarvan meestal niet te voorspellen. Maar zodra de technologie wijdverbreid is, blijkt het heel moeilijk te zijn om ongewenste effecten nog onder controle te krijgen.

Toen er nog maar weinig auto's waren, was het niet zo erg dat zij op loodhoudende benzine reden: de milieuschade was beperkt. Maar toen er steeds meer auto's bij kwamen, bleek het heel moeilijk om over te schakelen op loodvrije benzine. De lobby van autoproducenten en oliemaatschappijen heeft die stap lang weten tegen te houden.

Regelgevers hebben steeds meer moeite om de technologische ontwikkelingen bij te benen, want de innovatie-

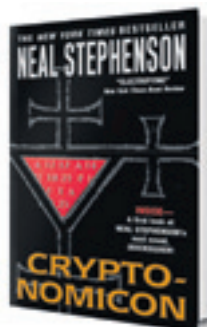
cycli zijn steeds korter geworden. Daar komt bij dat ook de voortschrijdende globalisering overheidsingrijpen moeilijker maakt. Wat kunnen we in Nederland doen tegen een app-bouwer in San Francisco als de privacy van gebruikers in het geding komt?

Het antwoord op het dilemma van Collingridge moeten we daarom niet zoeken in alsmat meer regels, maar in het afdwingen van grotere openheid en meer debat over de doelen van technologische ontwikkeling. Weinig mensen realiseren zich dat bedrijven als Google en Microsoft via hun grote onderzoeksbudgetten veel invloed hebben op de mondiale onderzoeksagenda, zeker in de VS. Zij hebben een groot belang bij de ontwikkeling van snel internet, maar zijn veel minder geïnteresseerd in ontwikkeling van privacytechnologie.

Hier ligt wel degelijk een taak voor de overheid: zij moet de kaders durven zetten waarmee wetenschappers en bedrijven aan de slag kunnen. Als de overheid dat op een verstandige manier wil doen, zal zij veel meer moeten investeren in technologische kennis. Want sturing zonder kennis van zaken is zinloos en zelfs gevaarlijk.

Michiel Goudswaard is redacteur van het FD. goudswaard@fd.nl

Culturele bagage

Neal Stephenson

'Zijn romans *Cryptonomicon* en *Snowcrash* zijn explosies van creativiteit, intelligentie en humor. Zij inspireerden vrijwel alle internetpioniers: van de oprichters van Google via de knapste NSA-hackers tot WikiLeaks-activisten. Geniale, toekomst voorspellende boeken.'

Eben Moglen

'Hij is historicus aan Columbia University, opensourcebepleiter en een uitstekend spreker. Na onze ontmoetingen knettert mijn hoofd nog weken na. Zijn lezingen over Snowden zijn verplichte kost als je de informatiesamenleving wilt begrijpen.'

Pink Floyd

'Pink Floyd zet al mijn zintuigen open, vooral *Dark Side of the Moon* is zo slim, intens en raak dat ik de plaat alleen op heel speciale of specifieke momenten kan beluisteren — als ik goed of slecht nieuws hoor, of mezelf klaarstoom voor een lange schrijfsessie.'

